

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ГІДРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Примальною комісією
Протокол № _____
_____ 2024р.
Голова Примальної комісії
М.О.Фролов

ПРОГРАМА

СПІВБЕСІДИ З КОНКУРСНОГО ПРЕДМЕТУ

«УКРАЇНСЬКА МОВА»

ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ: ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

на основі базової загальної середньої освіти

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступної співбесіди з Української мови є об'єктивна оцінка ступеню підготовленості абітурієнтів та формування конкурсного відбору для навчання у коледжі.

Завдання вступного іспиту та співбесіди спрямовані на оцінку уміння абітурієнтів: оцінювати навчальні досягнення абітурієнтів, які вступають до навчального закладу на основі повної загальної середньої освіти. В ній враховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи, сприяти формуванню особистості, готової до активної, творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства, сучасні організаційні форми, методи і технології навчання рідної мови. З української мови абітурієнти повинні: знати зміст мовних понять і термінів; розпізнавати мовні явища й закономірності; групувати і класифікувати вивчені мовні явища; визначати істотні ознаки мовних явищ; розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць; установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ; застосовувати знання з фонетики, лексики, фразеології, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису та лінгвістики тексту в практичних ситуаціях; оцінювати мовлення з погляду дотримання основних орфоепічних, лексичних, морфологічних, синтаксичних норм української мови; відрізнити випадки правильного використання мовних засобів від помилкових; оформлювати письмове мовлення відповідно до орфографічних, граматичних і пунктуаційних норм української мови. знати особливості розвитку української літератури в різні історичні періоди; імена представників того чи іншого літературного періоду; авторів вивчених творів; орієнтуватися в основних стильових тенденціях літератури того чи іншого історичного періоду; знати основні літературні напрями, течії (угруповання, школи), їх представників; розуміти ідейні та мистецькі засади, що об'єднали представників того чи іншого угруповання або школи; знати основні відомості про життя й творчість письменників; зміст художніх творів, що ввійшли до переліку; ідентифікувати героя, подію тощо за авторською характеристикою, назвою твору, фрагментом з твору; визначати місце й роль митця в літературному процесі доби; знати основні теоретико - літературні поняття, передбачені програмою; уміти визначати в запропонованих творах тропи, передбачені програмою; аналізувати літературний твір чи його уривок; визначати найхарактерніші ознаки літературних напрямів і течій; визначати найхарактерніші особливості літературного процесу певного періоду та ознаки індивідуального стилю митця; порівнювати літературні явища.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

З дисципліни «Українська мова»

1. Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ**. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й не наголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування **у-в, і-й**.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.

4. Морфологія

4.1. Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви **-а(-я), -у(-ю)** в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів

порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

1. *один, одна;*
2. *два, три, чотири;*
3. *від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;*
4. *сорок, дев'яносто, сто;*
5. *двісті – дев'ятсот;*
6. *нуль, тисяча, мільйон, мільярд;*
7. збірні;
8. дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

4.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. *Форми дієслова*: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о, -е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з

непрямими відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

4.8. Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

5. Синтаксис

5.1. Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

5.2.1. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

5.2.3. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

5.2.4. Речення з однорідними членами

Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення.

Розділові знаки в односкладними членами.

5.2.5. Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

1. інтонація й сполучники або сполучні слова;
2. інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.2.5.1. Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

5.2.5.2. Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

1. складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
2. складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
3. складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.2.5.4. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

5.3. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

7. Орфоепія

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків:

1. [дж], [де], [де'];
2. [г];
3. [ж], [ч], [ш], [дж];
4. груп приголосних (уподібнення, спрощення);
5. м'яких приголосних;
6. подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом.

8. Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення **йо**, **ьо**. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і

суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

9. Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. «Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В.), 2018.
2. «Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Глазова О. П.), 2018.
3. «Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Авраменко О. М.), 2018.
4. «Українська література (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Борзенко О. І., Лобусова О. В.), 2018.
5. «Українська література (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик П. М.), 2018.
6. «Українська література (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Глазова О. П.), 2018.
7. «Українська література (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Фасоля А. М., Яценко Т. О., Уліщенк В. В., Бійчук Г. Л., Тименко В. М.), 2017.
8. «Українська література (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І.), 2018.
9. «Українська література (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Авраменко О. М., Пахаренко В. І.), 2018.
10. «Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 11 класу ЗЗСО, Авраменко О. М., Українська мова навчання 2018
11. «Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 11 класу ЗЗСО, Глазова О. П., Українська мова навчання 2018
12. «Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 11 класу ЗЗСО, Заболотний О. В., Заболотний В. В., Українська мова навчання. -2019.
13. «Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 11 класу ЗЗСО, Голуб Н.Б., Горошкіна О.М., Новосьолова В.І., Українська мова навчання. 2018.

IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ТА СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

В ході проведення вступного іспиту або співбесіди проводиться тестування, яке передбачає питання відповідні до затвердженої програми з «Української мови». Номер поставленого на тестуванні питання та номер відповіді на них абітурієнт записує на екзаменаційному аркуші.

Сумарний бал за результатами вступного іспиту або співбесіди з «Української мови» визначається як сума балів, отриманих вступником за відповіді на питання тесту.

Максимальна кількість балів, які вступник може отримати – 12 балів (200 балів). Переведення з 12 бальної системи оцінювання в двохсот бальну здійснюється на основі таблиць переведення, наведених в Правилах прийому до Запорізького гідроенергетичного коледжу ЗНУ та Умов прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти 2023р.

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем фахового молодшого бакалавра:

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, показавши такі знання та вміння: має також високий рівень теоретичних знань і практичних навичок, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 бали) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 бали), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання не відповідає або відповідає не по суті.

Голова предметної
екзаменаційної комісії

А.А.Топач